

Mål T-48/02

Brouwerij Haacht NV mot Europeiska gemenskapernas kommission

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Böter — Riktlinjer för beräkning av böterna — Faktisk ekonomisk kapacitet hos den som har begått överträdelsen att vålla betydande skada för övriga aktörer — Förmildrande omständigheter — Meddelande om samarbete”

Förstainstansrättens dom (femte avdelningen) av den 6 december 2005 . . . II - 5265

Sammanfattning av domen

1. *Konkurrens — Böter — Belopp — Lämplig karaktär — Domstolsprövning — Omständigheter som kan beaktas av gemenskapsdomstolen — Upplysningar som inte finns i beslutet att ålägga böter och som inte behövs för att motivera beslutet — Omfattas (Artiklarna 229 EG, 230 EG och 253 EG; rådets förordning nr 17, artikel 17)*

2. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Räckvidd — Beslut att ålägga böter — Redovisning av de uppgifter som legat till grund för kommissionens bedömning av överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet — Tillräcklig redovisning*
(Artikel 253 EG; rådets förordning nr 17, artikel 15.2 andra stycket; kommissionens meddelanden 96/C 207/04 och 98/C 9/03)
 3. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Avgränsning av marknaden — Föremål för talan — Fastställande av påverkan på handeln mellan medlemsstaterna*
(Artikel 81.1 EG)
 4. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Överträdelsernas allvar — Förmildrande omständigheter — Företagets passiva eller efterföljande roll*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15; kommissionens meddelande 98/C 9/03, punkt 3)
 5. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelser — Böter — Fastställande — Kriterier — Höjning av den generella bötesnivån — Tillåtet — Villkor*
(Rådets förordning nr 17)
 6. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Böter åläggs inte eller åläggs endast med ett nedsatt belopp som följd av att det misstänkta företaget samarbetat — Behov av ett agerande som underlättar för kommissionen att konstatera en överträdelse*
(Rådets förordning nr 17, artiklarna 11.1, 11.4, 11.5 och 15; kommissionens meddelande 96/C 207/04)
 7. *Konkurrens — Böter — Belopp — Fastställande — Kriterier — Företagets inställning under det administrativa förfarandet — Bedömning av samarbetsgraden beträffande vart och ett av de företag som deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan — Iakttagande av likabehandlingsprincipen — Samarbetsgrader som inte går att jämföra och som motiverar olika behandling*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2; kommissionens meddelande 96/C 207/04)
1. Förstainstansrätten är i mål om ogiltigförklaring behörig att pröva kommissionens beslut att ålägga företag böter för överträdelse av konkurrensreglerna i två olika avseenden. För det första är förstainstansrätten behörig att pröva beslutens lagenlighet enligt artikel 230 EG. Vid denna prövning skall förstainstansrätten bland annat kontrollera att motiveringsskyldigheten enligt artikel 253 EG, vars åsidosättande innebär att beslutet kan ogiltigförklaras, har iakttagits. För det andra är förstainstansrätten behörig att, inom ramen för sin fulla prövningsrätt enligt artikel 229 EG och artikel 17 i förordning nr 17, pröva huruvida ett lämpligt bötesbelopp påförts. Det kan vid den sistnämnda

prövningen finnas skäl att begära in och beakta sådana kompletterande upplysningar som inte i sig måste anges i beslutet för att den i artikel 253 EG föreskrivna motiveringsskyldigheten skall anses vara uppfylld.

vid bedömningen av överträdelsens allvar och varaktighet.

(se punkt 44)

Det väsentliga formkrav som motiveringsskyldigheten utgör är uppfyllt om kommissionen i sitt beslut har redovisat de uppgifter som vid beräkningen av bötesbeloppet i enlighet med riktlinjerna och, i förekommande fall, meddelandet om samarbete legat till grund för dess bedömning av överträdelsens allvar och varaktighet.

(se punkt 46)

2. Omfattningen av skyldigheten att motivera beräkningen av böter som påförs på grund av åsidosättande av de gemenskapsrättsliga konkurrensbestämmelserna, skall bedömas med hänsyn till bestämmelserna i artikel 15.2 andra stycket i förordning nr 17, där det föreskrivs att "[n]är bötesbeloppet fastställs skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått". Det väsentliga formkrav som motiveringsskyldigheten utgör är uppfyllt om kommissionen i sitt beslut har redovisat de uppgifter som legat till grund för dess bedömning av överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet. I riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget samt i meddelandet om samarbete i kartellärenden ges dessutom vägledning om vilka faktorer kommissionen beaktar
3. Vid tillämpningen av artikel 81.1 EG syftar, i förekommande fall, definitionen av den relevanta marknaden till att möjliggöra en bedömning av om ett avtal kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen på den gemensamma marknaden. Kommissionen är följaktligen skyldig att avgränsa den relevanta marknaden i ett beslut enligt artikel 81.1 EG endast när det utan en sådan avgränsning inte är möjligt att avgöra huruvida avtalet, beslutet av en företagssammanslutning eller det samordnade förfarandet i fråga kan påverka handeln mellan medlemsstater och har

till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen inom den gemensamma marknaden.

som är föremål för överträdelsen, oavsett hur länge företaget varit delaktigt i denna, eller vidare att företrädare för andra företag som har deltagit i överträdelsen har gjort uttryckliga uttalanden av detta slag.

(se punkt 58)

4. I punkt 3 i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget anges att en minskning av grundbeloppet för påförda böter kan vara möjlig för ett företag på grund av särskilda förmildrande omständigheter såsom en "uteslutande passiv eller efterföljande roll i genomförandet av överträdelsen".

Ett företags beteende kan inte i sig avgöra huruvida en försvårande eller förmildrande omständighet skall anses föreligga för ett annat företag. Beaktandet av sådana omständigheter knyter an till ett företags individuella beteende och skall följaktligen grundas på dess eget beteende.

(se punkterna 74, 75 och 79)

Ett företag måste ha hållit en "låg profil", det vill säga inte aktivt ha deltagit i utarbetandet av det eller de konkurrensbegränsande avtalen, för att det skall komma i åtnjutande av förmånen i form av en förmildrande omständighet till följd av en "uteslutande passiv eller efterföljande roll". En av de omständigheter som indikerar att ett företag haft en passiv roll i en kartell är det faktum att företaget har deltagit i mötena betydligt mer sporadiskt än övriga ordinarie kartellmedlemmar, liksom att företaget har inträtt sent på den marknad

5. Kommissionen har inom ramen för förordning nr 17 ett utrymme för skönsmåsig bedömning vid fastställandet av bötesbeloppet, för att därigenom kunna främja att företagen respekterar konkur-

rensreglerna. Den omständigheten att kommissionen tidigare har tillämpat böter på en viss nivå för en viss typ av överträdelse kan för övrigt inte hindra kommissionen från att höja denna nivå inom de gränser som anges i förordning nr 17 om detta är nödvändigt för att säkerställa ett genomförande av gemenskapens konkurrenspolitik. En effektiv tillämpning av gemenskapens konkurrensregler kräver tvärtom att kommissionen vid varje tillfälle kan anpassa bötesnivån efter vad denna politik kräver.

(se punkt 81)

6. Det är endast befogat att, till följd av samarbete under det administrativa förfarandet, nedsätta böterna när företaget i fråga har uppträtt på ett sådant sätt att kommissionen lättare har kunnat fastställa att det föreligger en överträdelse och i förekommande fall fått den att upphöra.

Ett företags samarbete under utredningen medför i detta sammanhang inte någon rätt till sänkta böter när detta samarbete inte går utöver vad som följer av företagets skyldigheter enligt artikel 11.4 och 11.5 i förordning nr 17. I det fallet att ett företag som svar på en begäran om upplysningar med stöd av artikel 11 i förordning nr 17 tillhandahåller uppgifter som klart går utöver vad kommissionen kan kräva med stöd av samma artikel, kan det ifrågasvarande företaget tillerkännas en sänkning av böterna.

När kommissionen, i en begäran om upplysningar enligt artikel 11 i förordning nr 17, förutom rena faktafrågor och krav på att få del av tidigare upprättade handlingar, också begär av ett företag att det skall beskriva föremålet för och fortskridandet av flera möten där företaget deltagit, samt resultatet och slutsatserna av dessa möten då det står klart att kommissionen misstänker att föremålet för nämnda möten var att hämma konkurrensen, innebär en sådan begäran i praktiken att det utfrågade företaget blir tvunget att erkänna sitt deltagande i en överträdelse av de gemenskapsrättsliga konkurrensbestämmelserna. Företag behöver därför inte besvara denna typ av frågor. I ett sådant fall måste den omständigheten att ett företag likafullt tillhandahåller uppgifter på dessa punkter anses utgöra ett samarbete på företagets eget initiativ som motiverar minskade böter med tillämpning av meddelandet om samarbete.

(se punkterna 104, 106 och 107)

7. Kommissionen får, inom ramen för bedömningen av i vilken utsträckning företag har samarbetat under kommissionens utredning avseende en förbjuden samverkan, inte bortse från principen om likabehandling, som utgör en allmän gemenskapsrättslig princip och

som åsidosätts i de fall då lika situationer behandlas olika eller då olika situationer behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling.

bar omfattning, i synnerhet om de har lämnat annorlunda uppgifter eller har lämnat dessa uppgifter på olika stadier av det administrativa förfarandet eller under icke jämförbara omständigheter.

En skillnad i behandling av de ifrågavarande företagen måste grundas på att företagen inte har samarbetat i jämför-

(se punkterna 108 och 109)